

Elevi cu tulburări de comunicare și de limbaj

Tulburări de comunicare

Tulburări de comunicare

Tipuri de recomandări la nivel de clasă (accent pe metodele instructionale)

- 1. Reduceți la maxim zgomotele/perturbările inutile din sala de clasă.** Atrageți atenția elevilor cu tulburări de comunicare (TC) înainte de a începe discuțiile. Dacă este necesar, utilizați notițe scrise pentru a relaționa cu aceștia.
- 2. Fiți un model bun de vorbire.** Acest lucru le va dovedi faptul că a comunica este esențial. Vorbiți în mod natural cu elevii cu tulburări de comunicare (TC). Folosiți un discurs lent pentru a facilita înțelegerea informației, prin păstrarea contactului vizual cu elevii. Cu toate acestea, este important ca ritmul discursului să nu fie prea lent, pentru a evita pierderea continuității mesajului.
- 3. Predați diferențiat pentru elevii cu tulburări de comunicare.** Oferiți indicații simple și împărțiți sarcinile complexe într-unele mici și mai ușor de înțeles. Puteți folosi imagini sau semne vizuale pentru a le indica o direcție. Expresiile faciale, gesturile și alte tipuri de limbaj non-verbal vor ajuta în transmiterea mesajului (Departamentul pentru dizabilități în dezvoltare (DDD), 2013).
- 4. Folosiți indicii vizuale:** materiale pentru studiu individual, precum: programe cu activități vizuale, îmbunătățirea capacității elevilor de a îndeplini singuri sarcinile. Creați un dicționar vizual împreună cu elevii pentru a-i ajuta la achiziționarea noului vocabular.
- 5. Folosiți cartonașe cu povești și cu versuri ale cântecelor, ce prezintă imagini care ajută la însușirea vocabularului:** profesorul plasează și înlătură imagini de pe cartonașe în timp ce spune povestea sau indică imaginea adecvată cântând un vers dintr-o melodie. (Gevarter et alii, 2013).
- 6. Recurgeți la multimedia pentru a-i învăța cum să se comporte în societate.** Mulți elevi cu tulburări de comunicare au tendința de a învăța mai bine dacă se utilizează videoclipuri, simulări, medii vizuale și alte elemente multimedia care pot fi obiecte eficiente în predare. (Lorah et alii, 2015).
- 7. Utilizați caracteristici accesibile și/sau tehnologia auxiliară disponibilă pentru facilitarea accesului la informații.**
- 8. Dați-le elevilor cu tulburări de comunicare timp să se exprime;** nu îi întrerupeți și încercați să-l ajutați să își ducă ideea la capăt. Măriți timpul de așteptare utilizând termene-limită. Aceste termene sunt un sistem în care promptitudinea este, în mod curent, prezentă pentru atingerea obiectivului și apoi, mascată de creșterile ușoare ale timpului de lucru pe durata încercărilor succesive. Termenul-limită și promptitudinea simultană s-au dovedit eficiente pentru copiii cu tulburări severe de comunicare, pentru predarea cuvintelor și dezvoltarea unui vocabular din domenii interdisciplinare (Baker și McLeod, 2011).
- 9. Folosiți comunicarea sporită și alternativă (CSA).** CSA este definită ca utilizarea altor metode de comunicare pentru a susține sau pentru a o înlocui pe cea verbală.

10. Consultați logopedul cu privire la orice elev cu tulburări de comunicare care se manifestă în clasă. De asemenea, consultați-l și cu privire la proprietățile sau caracteristicile CSA-ului.

11. Aranjați și poziționați obiectele din clasă pentru a facilita utilizarea metodei de predare prin CSA. Consultați terapeutul cu privire la diferite poziționări ale scaunelor.

12. Distribuiți diferite activități practice independente; antrenați elevii să învețe independent folosind modalitatea de predare prin CSA (de exemplu: să selecteze cuvinte noi). Oferiți șanse egale elevilor să se implice în activități la clasă și schimburi de comunicare semnificative cu ceilalți, în mediul lor prin utilizarea CSA. Luați în considerare activitățile / exercițiile alternative care pot fi utilizate de elevii cu TC (tulburări de comunicare), dar au aceleași obiective de învățare sau obiective similare. Creați oportunități de lucru în grup pentru a implica clasa în susținerea elevilor cu tulburări de comunicare. Ar trebui să fie stabilită și menținută o atmosferă care să conducă la o comunicare interactivă ușoară și bună în sala de clasă (Weiss and Riosa, 2015). Utilizați povestiri sociale (povestiri scrise pentru a descrie pozitiv o situație în care un elev are probleme) oferind elevului modalități adecvate de a interacționa sau de a răspunde. Pentru consolidare, repetați noul vocabular în diferite contexte, utilizați contextul ca auxiliar pentru memorie și explicați sensul și modul în care se aplică (Ganz et al., 2014).

13. Promovați generalizarea și întreținerea încurajând elevii să-și folosească sistemul CSA, laudându-i și utilizând alte forme de încurajare. Oferiți un feedback pozitiv tuturor acelor care fac eforturi în acest sens.

14. Folosiți modalități normale pentru a interveni. Intervențiile firești implică structurarea mediului pentru a crea numeroase oportunități numeroase pentru a obține răspunsul dorit de la elevi (de exemplu, atunci când țineți în mână o jucărie și întrebați, „Ce doriți?”) și pentru a structura reacțiile adulților în funcție de comunicarea copilului (de exemplu, copilul arată ceea ce este în exterior și spune, „Vino cu mine,” iar profesorul răspunde, „În ordine, voi merge cu tine”). Predarea într-un mediu eficient seamănă mai mult cu o conversație decât cu o secvență didactică (Kaiser & Grim, 2006).

15. Evaluați continuu mai degrabă decât să utilizați evaluarea finală.

Tipuri de recomandări la nivel de școală (accent pe metodele instrucționale)

Anunțuri / Panouri de avertizare la școală

1. Informați toți profesorii și asistenții din școală cu privire la prezența unor elevi cu TC și a unor elevi care utilizează CSA (de exemplu făcând prezentări sau prin proiecte școlare și povestiri).

2. Informați profesorii cu privire la elevii cu tulburări de comunicare atunci când este nevoie ca aceștia să călătorească (de exemplu asupra aparatului pe care trebuie să-l poarte,

asupra programului de prânz și cină). Asigurați-vă că nu vor fi modificări în programul elevilor pentru că acest lucru le poate afecta dispoziția; elevii cu tulburări de comunicare trebuie să-și cunoască programul în avans. Informați profesorii pentru a face modificările necesare atât cu privire la lecții, cât și cu privire la sarcinile de învățare.

3. Faceți aranjamente special în avans, pentru elevii care utilizează sisteme CSA pe durata vizitelor sau a excursiilor.

4. Puneți indicatoare în zona școlii (de exemplu, indicați zona în care se ia masa, toaletele, cantina, biroul directorului, curtea școlii, cancelaria, ieșirea de urgență și sala de sport)

5. Formați profesorii cu ajutorul unor instituții externe de profil, recurgând la serviciile unor psihologi specializați în educație care să ajute la rezolvarea principalelor dificultăți survenite în legătură cu problemele de comunicare, la ore, să ajute la identificarea precoce a acestor dificultăți și la evaluarea lor și să ofere consiliere practică pentru profesori pentru a-i ajuta pe acei elevi la ore. Concentrați formarea pe teme specifice precum utilizarea dispozitivelor CSA sau a unor întâmplări adevărate. Puteți găsi astfel de exemple la: <http://www.learnnc.org/lp/editions/every-learner/6692>

6. Oferiți profesorilor/ asistenților formulare de comunicare și numerele de telefon ale părinților și tutorilor în caz de urgență. De asemenea, cereți profesorilor să contacteze părinții pentru a confirma cerințele de alimentație specific, nevoile de ordin medical și elementele legate de comportament (dacă este cazul).

Disponerea clasei / Aranjarea

Adaptați mediul clasei astfel încât să răspundă nevoilor elevilor. Așezați acești elevi în primele bănci, aproape de profesori pentru a putea menține contactul vizual cu aceștia.

Comunitate

1. Formați profesorii cu ajutorul unor instituții externe de profil, recurgând la serviciile unor psihologi specializați în educație care să ajute la rezolvarea principalelor dificultăți survenite în legătură cu problemele de comunicare, la ore, să ajute la identificarea precoce a acestor dificultăți și la evaluarea lor și să ofere consiliere practică pentru profesori pentru a-i ajuta pe acei elevi la ore. Concentrați formarea pe teme specifice precum utilizarea dispozitivelor CSA sau a unor întâmplări adevărate. Puteți găsi astfel de exemple la: <http://www.learnnc.org/lp/editions/every-learner/6692>

2. Implicați-i pe toți cei care au probleme asemănătoare în procesul de comunicare. Abordările care au la bază o modalitate de interacțiune mediată de cei care au aceleași probleme fac din aceștia parteneri de comunicare pentru copiii cu tulburări de limbaj, cu dorința de a oferi modele eficiente și de a crește competența de comunicare. Cei care au probleme similare sunt pregătiți pentru a facilita jocul și interacțiunea socială; intervențiile sunt efectuate într-un mediu incluziv unde jocul cu cei cu probleme similare apare în mod obișnuit (de exemplu, mediul preșcolar).

[Referință:

<http://www.asha.org/PRPSpecificTopic.aspx?folderid=8589935327&section=Treatment>]

Adaptări curriculare

1. Adaptați mediul clasei astfel încât să răspundă nevoilor elevilor. Așezați acești elevi în primele bănci, aproape de profesori, pentru a putea menține contactul vizual cu aceștia.

2. Formați profesorii cu ajutorul unor instituții externe de profil, recurgând la serviciile unor psihologi specializați în educație care să ajute la rezolvarea principalelor dificultăți survenite în legătură cu problemele de comunicare, la ore, să ajute la identificarea precoce a acestor dificultăți și la evaluarea lor și să ofere consiliere practică pentru profesori pentru a-i ajuta pe acei elevi la ore. Concentrați formarea pe teme specifice precum utilizarea dispozitivelor CSA sau a unor întâmplări adevărate. Puteți găsi astfel de exemple la: <http://www.learnnc.org/lp/editions/every-learner/6692>

3. Creați un mediu primitiv, care să susțină elevul și în care acesta să se simtă acceptat și încurajat să comunice și să le răspundă celorlalți. Pentru a realiza un astfel de mediu, ceilalți membri ai familiei și ceilalți elevi pot beneficia de formări care să îi ajute să înțeleagă ce înseamnă TC.

[Referință:

<http://www.education.udel.edu/wpcontent/uploads/2013/01/LanguageDisorders.pdf>]

Vizite educaționale / Excursii în aer liber / Tabere/ Schimburi academice/ Excursii în străinătate

1. Informați profesorii cu privire la elevii cu tulburări de comunicare atunci când este nevoie ca aceștia să călătorească (de exemplu asupra aparatului pe care trebuie să-l poarte, asupra programului de prânz și cină). Asigurați-vă că nu vor fi modificări în programul elevilor pentru că acest lucru le poate afecta dispoziția; elevii cu tulburări de comunicare trebuie să-și cunoască programul în avans. Informați profesorii pentru a face modificările necesare atât cu privire la lecții, cât și cu privire la sarcinile de învățare.

2. Faceți aranjamente special în avans, pentru elevii care utilizează sisteme CSA pe durata vizitelor sau a excursiilor.

3. Implicați-i pe toți cei care au probleme asemănătoare în procesul de comunicare. Abordările care au la bază o modalitate de interacțiune mediată de cei care au aceleași probleme fac din aceștia parteneri de comunicare pentru copiii cu tulburări de limbaj, cu dorința de a oferi modele eficiente și de a crește competența de comunicare. Cei care au probleme similare sunt pregătiți pentru a facilita jocul și interacțiunea socială; intervențiile sunt efectuate într-un mediu incluziv unde jocul cu cei cu probleme similare apare în mod obișnuit (de exemplu, mediul preșcolar). [Referință: <http://www.asha.org/PRPSpecificTopic.aspx?folderid=8589935327&section=Treatment>]

4. **Includeți-i pe elevi în evenimentele școlare, cerându-le să îndeplinească anumite sarcini în concordanță cu aptitudinile lor.**

Alimente (cantină, vizite, tabere, excursii)

1. Informați profesorii cu privire la elevii cu tulburări de comunicare atunci când este nevoie ca aceștia să călătorească (de exemplu asupra aparatului pe care trebuie să-l poarte, asupra programului de prânz și cină). Asigurați-vă că nu vor fi modificări în programul elevilor pentru că acest lucru le poate afecta dispoziția; elevii cu tulburări de comunicare trebuie să-și cunoască programul în avans. Informați profesorii pentru a face modificările necesare atât cu privire la lecții, cât și cu privire la sarcinile de învățare.

2. Oferiți profesorilor/asistenților o formă de comunicare și numere de telefon ale părinților și îngrijitorilor în caz de urgență. De asemenea, cereți profesorilor să contacteze părinții pentru a confirma cerințe speciale de dietă, nevoi medicale și probleme comportamentale (dacă e cazul).

Părinți / Asociații de părinți

1. Colaborați cu părinții pentru a obține informații cu privire la nevoile specifice ale elevilor, inclusiv despre dietă, îngrijire medicală, stare de spirit sau comportament, pentru a răspunde nevoilor acestor elevi înainte de o excursie la școală.

2. Oferiți profesorilor/asistenților o formă de comunicare și numere de telefon ale părinților și îngrijitorilor în caz de urgență. De asemenea, cereți profesorilor să contacteze părinții pentru a confirma cerințele speciale în materie de dietă, nevoi medicale și probleme comportamentale (dacă e cazul).

3. Creați un mediu primitiv, care să susțină elevul și în care acesta să se simtă acceptat și încurajat să comunice și să le răspundă celorlalți. Pentru a realiza un astfel de mediu, ceilalți membri ai familiei și ceilalți elevi pot beneficia de formări care să-i ajute să înțeleagă ce înseamnă TC.

[Referință:

<http://www.education.udel.edu/wpcontent/uploads/2013/01/LanguageDisorders.pdf>]

Siguranță

Informați profesorii cu privire la elevii cu tulburări de comunicare atunci când este nevoie ca aceștia să călătorească (de exemplu asupra aparatului pe care trebuie să-l poarte, asupra programului de prânz și cină). Asigurați-vă că nu vor fi modificări în programul elevilor pentru că acest lucru le poate afecta dispoziția; elevii cu tulburări de comunicare trebuie să-și cunoască programul în avans. Informați profesorii pentru a face modificările necesare atât cu privire la lecții, cât și cu privire la sarcinile de învățare.

Programare evenimente (date importante: i.e. zile naționale etc.)

1. Informați profesorii cu privire la elevii cu tulburări de comunicare atunci când este nevoie ca aceștia să călătorească (de exemplu asupra aparatului pe care trebuie să-l poarte, asupra programului de prânz și cină). Asigurați-vă că nu vor fi modificări în programul elevilor pentru că acest lucru le poate afecta dispoziția; elevii cu tulburări de comunicare trebuie să-și cunoască programul în avans. Informați profesorii pentru a face modificările necesare atât cu privire la lecții, cât și cu privire la sarcinile de învățare.

2. Faceți aranjamente special în avans, pentru elevii care utilizează sisteme CSA pe durata vizitelor sau a excursiilor.

3. Implicați-i pe toți cei care au probleme asemănătoare în procesul de comunicare. Abordările care au la bază o modalitate de interacțiune mediată de cei care au aceleași probleme fac din aceștia parteneri de comunicare pentru copiii cu tulburări de limbaj, cu dorința de a oferi modele eficiente și de a crește competența de comunicare. Cei care au probleme similare sunt pregătiți pentru a facilita jocul și interacțiunea socială; intervențiile sunt efectuate într-un mediu incluziv unde jocul cu cei cu probleme similare apare în mod obișnuit (de exemplu, mediul preșcolar). [Referință: <http://www.asha.org/PRPSpecificTopic.aspx?folderid=8589935327&section=Treatment>]

4. Includeți-i pe elevi în evenimentele școlare, cerându-le să îndeplinească anumite sarcini în concordanță cu aptitudinile lor.

Recreații

1. Oferiți profesorilor/asistenților o formă de comunicare și numere de telefon ale părinților și îngrijitorilor în caz de urgență. De asemenea, cereți profesorilor să contacteze părinții pentru a confirma cerințe speciale de dietă, nevoi medicale și probleme comportamentale (dacă e cazul).

2. Implicați-i pe toți cei care au probleme asemănătoare în procesul de comunicare. Abordările care au la bază o modalitate de interacțiune mediată de cei care au aceleași probleme fac din aceștia parteneri de comunicare pentru copiii cu tulburări de limbaj, cu dorința de a oferi modele eficiente și de a crește competența de comunicare. Cei care au probleme similare sunt pregătiți pentru a facilita jocul și interacțiunea socială; intervențiile sunt efectuate într-un mediu incluziv unde jocul cu cei cu probleme similare apare în mod obișnuit (de exemplu, mediul preșcolar).

[Referință:

<http://www.asha.org/PRPSpecificTopic.aspx?folderid=8589935327&section=Treatment>]

3. Includeți-i pe elevi în evenimentele școlare, cerându-le să îndeplinească anumite sarcini în concordanță cu aptitudinile lor.

Festivități / Evenimente / Activități școlare

1. Informați profesorii cu privire la elevii cu tulburări de comunicare atunci când este nevoie ca aceștia să călătorească (de exemplu asupra aparatului pe care trebuie să-l poarte, asupra programului de prânz și cină). Asigurați-vă că nu vor fi modificări în programul elevilor pentru că acest lucru le poate afecta dispoziția; elevii cu tulburări de comunicare trebuie să-și cunoască programul în avans. Informați profesorii pentru a face modificările necesare atât cu privire la lecții, cât și cu privire la sarcinile de învățare.

2. Faceți aranjamente special în avans, pentru elevii care utilizează sisteme CSA pe durata vizitelor sau a excursiilor.

3. Implicați-i pe toți cei care au probleme asemănătoare în procesul de comunicare. Abordările care au la bază o modalitate de interacțiune mediată de cei care au aceleași probleme fac din aceștia parteneri de comunicare pentru copiii cu tulburări de limbaj, cu dorința de a oferi modele eficiente și de a crește competența de comunicare. Cei care au probleme similare sunt pregătiți pentru a facilita jocul și interacțiunea socială; intervențiile sunt efectuate într-un mediu incluziv unde jocul cu cei cu probleme similare apare în mod obișnuit (de exemplu, mediul preșcolar).

[Referință:

<http://www.asha.org/PRPSpecificTopic.aspx?folderid=8589935327&section=Treatment>]

4. Includeți-i pe elevi în evenimentele școlare, cerându-le să îndeplinească anumite sarcini în concordanță cu aptitudinile lor.

Proiecte ale școlii

1. Implicați-i pe toți cei care au probleme asemănătoare în procesul de comunicare. Abordările care au la bază o modalitate de interacțiune mediată de cei care au aceleași probleme fac din aceștia parteneri de comunicare pentru copiii cu tulburări de limbaj, cu dorința de a oferi modele eficiente și de a crește competența de comunicare. Cei care au probleme similare sunt pregătiți pentru a facilita jocul și interacțiunea socială; intervențiile sunt efectuate într-un mediu incluziv unde jocul cu cei cu probleme similare apare în mod obișnuit (de exemplu, mediul preșcolar).

[Referință:

<http://www.asha.org/PRPSpecificTopic.aspx?folderid=8589935327&section=Treatment>]

2. Includeți-i pe elevi în evenimentele școlare, cerându-le să îndeplinească anumite sarcini în concordanță cu aptitudinile lor.

Achiziții ale școlii

Echipați clasele în care elevii cu tulburări de comunicare învață cu tehnologie audio/video.

Suport elevi

1. **Implicați logopedul școlii în ore.** Recurgeți la un traducător pentru copiii bilingvi/multilingvi cu TC.
2. **Echipați clasele în care elevii cu tulburări de comunicare învață cu tehnologie audio/video.**
3. **Adaptați mediul clasei** astfel încât să răspundă nevoilor elevilor. Așezați acești elevi în primele bănci, aproape de profesori pentru a putea menține contactul vizual cu aceștia.
4. **Informați profesorii cu privire la elevii cu tulburări de comunicare atunci când este nevoie ca aceștia să călătorească** (de exemplu asupra aparatului pe care trebuie să-l poarte, asupra programului de prânz și cină). Asigurați-vă că nu vor fi modificări în programul elevilor pentru că acest lucru le poate afecta dispoziția; elevii cu tulburări de comunicare trebuie să-și cunoască programul în avans. Informați profesorii pentru a face modificările necesare atât cu privire la lecții, cât și cu privire la sarcinile de învățare.
5. **Faceți aranjamente speciale în avans, pentru elevii care utilizează sisteme CSA pe durata vizitelor sau a excursiilor.**
6. **Puneți indicatoare în zona școlii** (de exemplu, indicați zona în care se ia masa, toaletele, cantina, biroul directorului, curtea școlii, cancelaria, ieșirea de urgență și sala de sport)
7. **Creați un mediu cald și de susținere** în care elevul se va simți acceptat și încurajat să vorbească și să le răspundă celorlalți. Pentru a dezvolta un astfel de mediu, alți elevi sau membri ai familiei trebuie să beneficieze de educația despre TL.

[Referință:

<http://www.education.udel.edu/wpcontent/uploads/2013/01/LanguageDisorders.pdf>]

Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice

1. **Informați profesorii cu privire la elevii cu tulburări de comunicare atunci când este nevoie ca aceștia să călătorească** (de exemplu asupra aparatului pe care trebuie să-l poarte, asupra programului de prânz și cină). Asigurați-vă că nu vor fi modificări în programul elevilor pentru că acest lucru le poate afecta dispoziția; elevii cu tulburări de comunicare trebuie să-și cunoască programul în avans. Informați profesorii pentru a face modificările necesare atât cu privire la lecții, cât și cu privire la sarcinile de învățare.
2. **Faceți aranjamente speciale în avans, pentru elevii care utilizează sisteme CSA pe durata vizitelor sau a excursiilor.**
3. **Formați profesorii cu ajutorul unor instituții externe de profil**, recurgând la serviciile unor psihologi specializați în educație care să ajute la rezolvarea principalele dificultăți survenite în legătură cu problemele de comunicare, la ore, să ajute la identificarea precoce a acestor dificultăți și la evaluarea lor și să ofere consiliere practică pentru profesori pentru a-i ajuta pe acei elevi la ore. Concentrați formarea pe teme specifice precum utilizarea

dispozitivelor CSA sau a unor întâmplări adevărate. Puteți găsi astfel de exemple la: <http://www.learnnc.org/lp/editions/every-learner/6692>

4. Implicați-i pe toți cei care au probleme asemănătoare în procesul de comunicare. Abordările care au la bază o modalitate de interacțiune mediată de cei care au aceleași probleme fac din aceștia parteneri de comunicare pentru copiii cu tulburări de limbaj, cu dorința de a oferi modele eficiente și de a crește competența de comunicare. Cei care au probleme similare sunt pregătiți pentru a facilita jocul și interacțiunea socială; intervențiile sunt efectuate într-un mediu incluziv unde jocul cu cei cu probleme similare apare în mod obișnuit (de exemplu, mediul preșcolar).

[Referință:

<http://www.asha.org/PRPSpecificTopic.aspx?folderid=8589935327&section=Treatment>]

5. Includeți-i pe elevi în evenimentele școlare, cerându-le să îndeplinească anumite sarcini în concordanță cu aptitudinile lor.

6. Creați un mediu cald și de susținere în care elevul se va simți acceptat și încurajat să vorbească și să le răspundă celorlalți. Pentru a dezvolta un astfel de mediu, alți elevi sau membri ai familiei trebuie să beneficieze de educația despre TL.

[Referință:

<http://www.education.udel.edu/wpcontent/uploads/2013/01/LanguageDisorders.pdf>]

Tehnologie

1. Echipați clasele în care elevii cu tulburări de comunicare învață cu tehnologie audio/video.

Literatură de specialitate

O tulburare de comunicare este o deficiență în capacitatea de a primi, trimite, procesa și înțelege concepte sau sisteme verbale, nonverbale și simbolice grafice. O tulburare de comunicare poate fi evidentă în procesele de auz, limbă și/sau vorbire. O tulburare de comunicare poate varia ca grad între a fi severă, ușoară sau profundă. Aceasta poate fi dezvoltată sau dobândită. Persoanele pot suferi de una sau de o combinație de tulburări de comunicare. O tulburare de comunicare poate duce la o dizabilitate primară sau poate fi secundară altor tulburări.

[Referință: American Speech-Language-Hearing Association. (1993). Definitions of communication disorders and variations [Relevant Paper]. Disponibil la www.asha.org/policy.]

„Comunicarea sporită și alternativă este reprezentată de orice instrument, strategie sau tehnologie care compensează, îmbunătățește, extinde sau ajută la dezvoltarea abilităților de comunicare” (Saloviita et al., 2014).

Comunicarea sporită și alternativă (CSA) - care suplimentează sau înlocuiește vorbirea și/sau scrierea prin intermediul unor auxiliare (de exemplu simboluri de comunicare prin imagini - SCI), desene cu linii, simboluri Blyss, dispozitive generatoare de vorbire și obiecte tangibile) și / sau fără simboluri

auxiliare (de exemplu, semne manuale, gesturi și ortografie). Întrucât simbolurile auxiliare necesită un anumit tip de dispozitiv de transmisie, producerea de simboluri fără fir necesită numai mișcări ale corpului.

[Referință: <http://www.asha.org/PRPSpecificTopic.aspx?folderid=8589935327&section=Treatment>]

Site-uri web utile

<http://www.asha.org/public/speech/disorders/>
<https://www.understood.org/en/learning-attention-issues/child-learning-disabilities/communication-disorders/understanding-language-disorders>

Referințe

Baker, E., & McLeod, S. (2011). Evidence-based practice for children with speech sound disorders: Part 1 narrative review. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 42(2), 102-139.

Dodd, B. (2013). *Differential diagnosis and treatment of children with speech disorder*. John Wiley & Sons.

Flippin, M., Reszka, S., & Watson, L. R. (2010). Effectiveness of the Picture Exchange Communication System (PECS) on communication and speech for children with autism spectrum disorders: A meta-analysis. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 19(2), 178-195.

Ganz, J. B., Mason, R. A., Goodwyn, F. D., Boles, M. B., Heath, A. K., & Davis, J. L. (2014). Interaction of participant characteristics and type of AAC with individuals with ASD: A meta-analysis. *American Journal of Intellectual and Developmental Disabilities*, 119(6), 516-535.

Gevarter, C., O'Reilly, M. F., Rojeski, L., Sammarco, N., Lang, R. Lancioni, G. E., & Sigafoos, J. (2013). Comparing communication systems for individuals with developmental disabilities: A review of single-case research studies. *Research in Developmental Disabilities*, 34, 4415-4432.

Kaiser A. P., Grim J. C. (2006). Teaching functional communication skills. In Snell M. E., Brown F. (Eds.), *Instruction of students with severe disabilities* (6th ed., pp. 447-488). Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Lerner, J. W., & Johns, B. (2011). *Learning disabilities and related mild disabilities*. Cengage Learning.

Lorah, E. R., Parnell, A., Whitby, P. S., & Hantula, D. (2015). A systematic review of tablet computers and portable media players as speech generating devices for individuals with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 45, 3792-3804.

Weiss, J. A. & Riosa, P. B. (2015). Thriving in youth with autism spectrum disorder and intellectual disability. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 45, 2474-2486.